TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta)

2017. gada 13. jūlijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Publiski līgumi – Transports – Jēdziens "ģeogrāfiska apgabala izmantošana, lai sniegtu lidostu vai cita veida piestātņu pakalpojumus aviopārvadātājiem" – Direktīvas 2004/17/EK un 96/67/EK – Valsts tiesiskais regulējums, kurā nav paredzēta iepriekšēja iepirkuma procedūra lidostas platību piešķiršanai

Lieta C-701/15

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* (Lombardijas reģionālā administratīvā tiesa, Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 4. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 31. decembrī, tiesvedībā

Malpensa Logistica Europa SpA

pret

Società Esercizi Aeroportuali SpA (SEA),

piedaloties:

Beta-Trans SpA.

TIESA (devītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs E. Juhāss [*E. Juhász*] (referents), tiesneši K. Vajda [*C. Vajda*] un K. Jirimēe [*K. Jürimäe*],

ģenerāladvokāts M. Kamposs Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretārs R. Skjāno [*R. Schiano*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2017. gada 15. februāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Malpensa Logistica Europa SpA* vārdā – *G. Greppi*, *P. Ferraris*, *G. Razeto* un *A. Bazzi*, *avvocati*,

— *Società Esercizi Aeroportuali SpA* (*SEA*) vārdā – *R. Bertani*, *E. Raffaelli* un *A. Pavan*, *avvocati*,

— *Beta-Trans SpA* vārdā – *C. Mele* un *M. Giordano*, *avvocati*,

— Eiropas Komisijas vārdā – *C. Zadra*, *W. Mölls* un *A. Tokár*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2017. gada 3. maija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/17/EK, ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs (OV 2004, L 134, 1. lpp., Īpašais izdevums latviešu valodā: 6. nodaļa, 7. sējums, 19. lpp.), 7. pantu.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Malpensa Logistica Europa SpA* un *Società Esercizi Aeroportuali SpA* (*SEA*) (turpmāk tekstā – "*SEA*"), Milānas Malpensas (Itālija) lidostas pārvaldītāju, par lidostas platību piešķiršanu bez iepriekšējas iepirkuma procedūras lidlauka pakalpojumu sniegšanai šajā lidostā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 96/67/EK

3 Padomes 1996. gada 15. oktobra Direktīva 96/67/EK par pieeju lidlauka sniegto pakalpojumu tirgum Kopienas lidostās (OV 1996, L 272, 36. lpp., Īpašais izdevums latviešu valodā: 7. nodaļa, 2. sējums, 496. lpp.) atbilstoši tās 1. panta 1. punktam ir piemērojama "visām lidostām, kas atrodas kādas dalībvalsts teritorijā saskaņā ar Līguma noteikumiem un ir atvērtas komerciāliem pārvadājumiem šādos apstākļos".

4 Šīs direktīvas 6. panta "Lidlauka sniegtie pakalpojumi trešām pusēm" 1. un 2. punktā ir noteikts:

"1. Dalībvalstis saskaņā ar 1. panta noteikumiem veic visus vajadzīgos pasākumus, nodrošinot lidlauka pakalpojumu sniedzējiem brīvu pieeju tirgum, lai tie varētu sniegt lidlauka pakalpojumus trešām pusēm.

[..]

2. Dalībvalstis var ierobežot to lidlauka pakalpojumu sniedzēju skaitu, kam atļauts sniegt šādu kategoriju lidlauka pakalpojumus:

— bagāžas apstrāde,

— perona dienesti,

— degvielas uzpildes dienests,

— kravas un pasta apstrāde attiecībā uz ienākošas, izejošas vai tranzītā esošas kravas un pasta fizisko pārkraušanu starp lidostas termināla un gaisa kuģi.

Tomēr minimālais skaits ir divi pakalpojumu sniedzēji katrā lidlauka pakalpojumu kategorijā."

5 Minētās direktīvas 9. panta "Izņēmumi" 1. punktā ir paredzēts:

"Ja kādā lidostā sakarā ar īpašiem ierobežojumiem attiecībā uz pieejamo platību vai jaudu, kas pastāv jo īpaši platības pārāk intensīvas izmantošanas dēļ, nav iespējams atvērt tirgu un/vai īstenot pašpakalpojumu veikšanu šajā direktīvā paredzētajā līmenī, attiecīgā dalībvalsts var nolemt:

a) ierobežot [..] pakalpojumu [..] sniedzēju skaitu."

6 Šīs pašas direktīvas 11. panta "Pakalpojumu sniedzēju izvēle" 1. punktā ir noteikts:

"Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai izveidotu to pakalpojumu sniedzēju izvēles procedūru, kam būtu atļauts sniegt lidlauka pakalpojumus lidostā, kur to skaits ir ierobežots 6. panta 2. punktā vai 9. pantā noteiktajos gadījumos. [..]"

7 Direktīvas 96/67 16. panta "Pieeja objektiem" 2. punktā ir noteikts:

"Lidlauka sniegtajiem pakalpojumiem paredzētajai platībai jābūt tā sadalītai starp dažādajiem lidlauka pakalpojumu sniedzējiem un lidostas lietotājiem, kas veic pašpakalpojumus, ieskaitot jaunpienācējus, lai tie varētu izmantot savas tiesības un būtu iespējama faktiska un godīga konkurence, pamatojoties uz atbilstīgiem, objektīviem, atklātiem un nediskriminējošiem noteikumiem un kritērijiem."

Direktīva 2004/17

8 Direktīvas 2004/17 1. pantā "Definīcijas" ir noteikts:

"1. Šajā direktīvā piemēro šajā pantā minētās definīcijas.

2.

a) "Piegādes, būvdarbu un pakalpojumu līgumi" ir līgumi, kas finansiālās interesēs rakstiski noslēgti starp vienu vai vairākiem 2. panta 2. punktā minētajiem līgumslēdzējiem un vienu vai vairākiem līgumdarba izpildītājiem, piegādātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem.[..]

d) "Pakalpojumu līgumi" ir līgumi, kuri nav būvdarbu vai piegādes līgumi un kuru priekšmets ir XVII pielikumā minēto pakalpojumu sniegšana.

[..]

3. [..]

b) "Pakalpojumu koncesija" ir tāda paša veida līgums kā pakalpojumu [iepirkuma] līgums, taču izņēmums ir tas, ka atlīdzība par pakalpojumu sniegšanu ir vai nu tikai tiesības izmantot attiecīgo pakalpojumu, vai arī minētās tiesības kopā ar samaksu."

9 Šīs pašas direktīvas 2. panta "Līgumslēdzēji" 2. punkta a) apakšpunktā ir noteikts:

"Šī direktīva attiecas uz līgumslēdzējiem,

a) kas ir līgumslēdzējas iestādes vai publiski uzņēmumi un kas veic vienu no 3. līdz 7. pantā minētajām darbībām."

10 Minētās direktīvas 7. pantā "Naftas, gāzes, akmeņogļu vai cita veida cietā kurināmā izpēte vai ieguve, kā arī ostas un lidostas" ir noteikts:

"Šī direktīva attiecas uz darbībām saistībā ar ģeogrāfiska apgabala izmantošanu, lai:

[..]

b) sniegtu lidostu, jūras vai iekšzemes ostu vai citu staciju pakalpojumus pārvadātājiem pa gaisu, jūras vai iekšējiem ūdensceļiem."

11 Šīs pašas direktīvas 18. pantā "Būvdarbu un pakalpojumu koncesijas" lasāms šādi:

"Šī direktīva neattiecas uz būvdarbu un pakalpojumu koncesijām, ko piešķīruši līgumslēdzēji, kuri veic vienu vai vairākas no 3. līdz 7. pantā minētajām darbībām, ja minētās koncesijas ir piešķirtas attiecīgo darbību veikšanai."

Itālijas tiesības

12 Direktīva 96/67 Itālijas tiesībās ir transponēta ar 1999. gada 13. janvāra *decreto legislativo n.* 18 – *Attuazione della direttiva 96/67/CE relativa al libero accesso al mercato dei servizi di assistenza a terra negli aeroporti della Comunità* (Leģislatīvais dekrēts Nr. 18 par Direktīvas 96/97/EK par pieeju lidlauka sniegto pakalpojumu tirgum Kopienas lidostās piemērošanu) (1999. gada 4. februāra *GURI* Nr. 28, turpmāk tekstā – "Leģislatīvais dekrēts Nr. 18/1999"). Ar šā dekrēta 4. un 11. pantu ir transponēti attiecīgi Direktīvas 96/67 16. un 11. pants.

13 Leģislatīvā dekrēta Nr. 18/1999 4. pantā jebkuram pakalpojuma sniedzējam atbilstoši šā leģislatīva dekrēta 13. pantā norādītajiem kritērijiem ir piešķirta brīva pieeja lidlauka pakalpojumu tirgum lidostās, kuru gada apgrozījums ir 3 miljoni vai vairāk pasažieru vai 75 000 tonnu kravas vai kam ir reģistrēts apgrozījums 2 miljoni vai vairāk pasažieru vai 50 000 tonnas kravas iepriekšējā gada sešu mēnešu laikposmā pirms 1. aprīļa vai 1. oktobra. Šā leģislatīvā dekrēta 4. panta 2. punktā ir paredzēta iespēja *Ente nazionale per l'aviazione civile* (*ENAC*) (Valsts Civilās aviācijas administrācija, Itālija) ierobežot pakalpojumu sniedzēju skaitu īpašu ierobežojumu pieejamās platības, jaudas vai drošības dēļ, paredzot tirgus pieejas ierobežojumus arī minētā leģislatīvā dekrēta 12. pantā.

14 Leģislatīvā dekrēta Nr. 18/1999 11. pantā ir paredzēts publicēt paziņojumu par iepirkumu, kas ir atvērts visiem ieinteresētajiem pakalpojumu sniedzējiem, vienīgi to lidlauka pakalpojumu sniedzēju individualizēšanai, kuru piekļuvei tirgum ir piemērojami ierobežojumi vai atkāpes.

15 Direktīva 2004/17 Itālijas tiesībās ir transponēta ar 2016. gada 12. aprīļa *decreto legislativo n.* 163 – *Codice dei contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture in attuazione delle direttive 2004/17/CE e 2004/18/CE* (Leģislatīvais dekrēts Nr. 163 par publisko līgumu kodeksu būvdarbiem, pakalpojumiem un piegādēm, transponējot Direktīvas 2004/17/EK un 2004/18/EK) (2006. gada 2. maija *GURI* Nr. 100) 207. un nākamajiem pantiem. Ar šā leģislatīvā dekrēta 213. pantu ir transponēts Direktīvas 2004/17 7. pants.

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

16 *SEA*, Milānas Malpensas lidostas pārvaldītāja, piešķīra *Beta-Trans SpA* noliktavu aptuveni 1000 m^2 platībā šajā lidostā, lai ļautu šim uzņēmumam tajā sniegt lidlauka pakalpojumus.

17 Ar 2015. gada 18. aprīlī *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* (Lombardijas reģionālā administratīvā tiesa, Itālija) celtu prasību *Malpensa Logistica Europa*, lidostas platību, kas paredzētas virszemes apkalpošanas pakalpojumu sniegšanai Milānas Malpensas lidostā, sabiedrība koncesionāre, lūdza apturēt un atcelt aktu, atbilstoši kuram ir veikta šī piešķiršana.

18 Kā uzskata *Malpensa Logistica Europa*, šis akts ir prettiesisks, jo tas ir pieņemts bez iepriekšējas iepirkuma procedūras. Šī sabiedrība konkrētāk norāda, ka tai Milānas Malpensas lidostā nav pietiekami daudz platības virszemes pakalpojumu sniegšanai. Tādējādi tā esot bijusi tādā pašā situācijā kā *Beta-Trans* attiecībā uz piešķiramajām jaunajām platībām un lēmums, ar kuru *SEA* bez iepirkuma procedūras ir piešķīrusi *Beta-Trans* attiecīgo platību, kuras sākotnējais mērķis bija kalpot kā angāram, tai esot nodarījis kaitējumu.

19 Iesniedzējtiesā *SEA* un *Beta-Trans* norādīja, ka platība, par ko ir strīds, tika nodota *Beta-Trans* rīcībā tikai uz laiku, lai tai kā jaunam uzņēmumam ļautu uzsākt savu lidlauka pakalpojumu darbību Milānas Malpensas lidostā, gaidot *Beta-Trans* publiskā iepirkuma procedūrā, kurā piedalījās arī *Malpensa Logistica Europa*, piešķirto platību labiekārtošanas darbu pabeigšanu. Turklāt, kā uzskata *SEA* un *Beta-Trans*, *Malpensa Logistica Europa* jau esot noliktavas aptuveni 18 000 m^2 platībā, kam pieskaitāmas divas attiecīgi 2700 un 3227 m^2 apjumtas platības, kas ļauj uz laiku sliktos laikapstākļos glabāt preces zem jumta.

20 Iesniedzējtiesa norāda, ka abi valsts tiesību akti, ar kuriem transponētas attiecīgi Direktīva 2004/17 un Direktīva 96/67, ir *in abstracto* piemērojami lietas apstākļiem.

21 Jautājumā par Direktīvas 2004/17 piemērojamību šī tiesa uzskata, ka *SEA* kā Milānas Malpensas lidostas pārvaldītāja ir līgumslēdzēja iestāde, kurai ir jāpilda tiesiskais regulējums par publisko iepirkumu īpašajās nozarēs. Turklāt *SEA* darbība ietilpstot to darbību kategorijā, kas saistītas ar ģeogrāfiska apgabala izmantošanu lidostu nodošanā aviopārvadātājiem Direktīvas 2004/17 7. panta izpratnē. Šī tiesa pauž, ka atbilstīgi valsts judikatūrai jebkura lidostu platību (ģeogrāfisko apgabalu), tajā skaitā iekšējo platību, izmantošana darbībām, ko parasti veic aviopārvadātāji, ietilpst īpašo nozaru tiesiskā regulējuma materiālās piemērošanas jomā.

22 No tā iesniedzējtiesa secina, ka lidlauka pakalpojumi, izmantojot ģeogrāfiskos apgabalus, vienlīdz ietilpst minētā tiesiskā regulējuma materiālās piemērošanas jomā.

23 Tomēr, kā uzskata šī tiesa, Direktīvas 2004/17 piemērojamība varētu skart īpašos noteikumus Leģislatīvajā dekrētā Nr. 18/1999, ar ko transponēta Direktīva 96/67. Proti, pamatojoties uz šo tiesisko regulējumu, pienākums organizēt iepriekšēju publiskā iepirkuma procedūru attiecoties vienīgi uz to pakalpojumu sniedzēju atlasi, kas ietilpst to lidlauka pakalpojumu kategorijās, piekļuve kurām ir ierobežota vai kurām tiek piemērotas atkāpes.

24 Iesniedzējtiesa šajā ziņā precizē, ka atbilstoši tās rīcībā esošai informācijai šādi ierobežojumi vai atkāpes neesot šobrīd spēkā attiecībā uz Milānas Malpensas lidostu. Tādēļ, kā uzskata iesniedzējtiesa, ir jāatzīst Leģislatīvā dekrēta Nr. 18/1999 4. panta 1. punkta piemērojamība, kurā ir piešķirta brīva piekļuve pakalpojumu sniedzējiem lidlauka pakalpojumu tirgum bez iepriekšējas publiskā iepirkuma procedūras, ar nosacījumu, ka lidostās pieejamo platību sadale starp dažādiem pakalpojumu sniedzējiem un dažādiem pašpakalpojumus izmantojošiem lietotājiem tiek īstenota tā, "lai tie varētu izmantot savas tiesības un būtu iespējama faktiska un godīga konkurence, pamatojoties uz atbilstīgiem, objektīviem, atklātiem un nediskriminējošiem noteikumiem un kritērijiem", kā tas esot prasīts Direktīvas 96/67 16. panta 2. punktā.

25 Ņemot vērā šos apsvērumus, *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* [Lombardijas reģionālā administratīvā tiesa] nolēma atlikt lietas izskatīšanu un uzdot Tiesai šādu prejudiciālo jautājumu:

"Vai Direktīvas 2004/17 7. pantam – kurā ir noteikts, ka [šā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu] 6.4. un 6.5. punktā minētajā valsts judikatūrā noteiktās darbības saistībā ar ģeogrāfiska apgabala izmantošanu lidlauka pakalpojumu sniegšanai aviopārvadātājiem ir pakļaujamas Savienības tiesiskajam regulējumam par publiskā iepirkuma procedūrām, – ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā Leģislatīvā dekrēta Nr. 18/1999 4. un 11. pantā noteiktais, kurā nav paredzēts, ka ikreiz, kad – tostarp īslaicīgi – tiek izmantošanā piešķirtas tam paredzētās platības, iepriekš ir jārīko publisks iepirkums?"

Par prejudiciālo jautājumu

26 Iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2004/17 7. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, par kādu ir pamatlieta, kurā nav paredzēta iepriekšēja publiskā iepirkuma procedūra attiecībā uz jebkuru, tajā skaita īslaicīgu, lidlauka pakalpojumu sniegšanai paredzēto platību piešķiršanu.

27 Atbilstīgi Direktīvas 2004/17 7. pantam to darbību skaitā, kurām ir piemērojama šī direktīva, ir darbības saistībā ar ģeogrāfiska apgabala izmantošanu, lai sniegtu lidostu pakalpojumus aviopārvadātājiem.

28 Tomēr ir jāpārbauda, vai līgums par lidostas platības nodošanu, par ko ir pamatlieta, var ietilpt Direktīvas 2004/17 piemērošanas jomā.

29 Taču, kā to tostarp norāda Eiropas Komisija, līgums, par ko ir pamatlieta, kā to atspoguļo iesniedzējtiesa, nevar tikt kvalificēts kā "pakalpojumu līgums", jo Milānas Malpensas lidostas pārvaldītājs nav saņēmis pakalpojuma sniedzēja pakalpojumu pret atlīdzību.

30 Turklāt nav jāizskata jautājums, vai šis līgums var tikt kvalificēts kā "koncesija", jo atbilstīgi Direktīvas 2004/17 18. pantam šī direktīva neattiecas uz ģeogrāfiskā apgabala izmantošanas pakalpojumu koncesijām, lai aviopārvadātājiem sniegtu lidostu pakalpojumus.

31 Tādējādi, ņemot vērā iesniedzējtiesas norādīto, nešķiet, ka piešķiršana, kas aplūkota pamatlietā, ietilpst Direktīvas 2004/17 piemērošanas jomā.

32 Savukārt tādai lidostas pārvaldītajai kā *SEA* ir piemērojami Direktīvas 96/67 noteikumi.

33 No Direktīvas 96/67 16. panta 2. punkta izriet, ka attiecīgajai lidostas pārvaldītājai ir jāievēro no šā noteikuma izrietošās prasības, atbilstoši kurām lidlauka sniegtajiem pakalpojumiem paredzētajai platībai ir jābūt tā sadalītai starp dažādajiem lidlauka pakalpojumu sniedzējiem un lidostas lietotājiem, kas veic pašpakalpojumus, ieskaitot jaunpienācējus, lai tie varētu izmantot savas tiesības un būtu iespējama faktiska un godīga konkurence, pamatojoties uz atbilstīgiem, objektīviem, atklātiem un nediskriminējošiem noteikumiem un kritērijiem, tomēr tai nav pienākuma organizēt iepriekšēju iepirkuma procedūru.

34 Tādējādi iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai šajā gadījumā ir ievēroti iepriekšējā punktā minētie nosacījumi.

35 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2004/17 7. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds ir pamatlietā, kurā nav paredzēta iepriekšēja publiskā iepirkuma procedūra lidlauka pakalpojumiem paredzētās platības piešķiršanai, arī uz laiku, par ko lidlauka pārvaldītājs nemaksā atlīdzību.

Par tiesāšanās izdevumiem

36 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (devītā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/17/EK, ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, 7. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds ir pamatlietā, kurā nav paredzēta iepriekšēja publiskā iepirkuma procedūra lidlauka pakalpojumiem paredzētās platības piešķiršanai, arī uz laiku, par ko lidlauka pārvaldītājs nemaksā atlīdzību.

[Paraksti]